

לפני מאה שנה, שיהיה דומה בהשגת חייו להשגת חיים שלנו?
 מנדלי הראה את כנסת ישראל באורותיה ובצלליה; ומי שמכיר יצירה גדולה זו הכרה של ממש, יודע שטבע בה אמת גדולה כל כך, שגם בני זמננו עשויים עוד ללמוד הרבה גם ממה שיצירה זו מזכה וממה שהיא מחייבת. וניתן להמליץ על בקורת זו של דרויאנוב, מה שאמר על מנדלי: „על פתחה של אמנות זו הוא עומד — אל מעמקיה לא ירד“.

ירידתנו, הוא מלמד חובה עליו, שהיה נאמן למראה עיניו, — מאשים את הסאטיריקן שלא כיסה על ה„קריקטורה של עם“, כפי שחייבה אותה המציאות בתקופה שעמד בה.
 כלום הרשלי, לפי כל חושיו הבריאים, לפי כל מסירותו לעמו האומלל, — לא היה מסוגל, אילו גולד בתקופה מאוחרת יותר, להיות תלויץ למופת? וכלום אותה קלות שנהג מנדלי בחובבי ציון מעוטי־משקל, לא היתה זו שנהג בהם אחד העם — ודוקא מתוך רצון לראות את הציוני הנאמן? וכלום נדרוש מאמן, שעת צמיחתו חלה

ה ע ר ב

לירויג שטראוס

אל תירא, לפי, כי תשב פָּדָר,

באָפּר ז'רסת השתיקה.

בְּדַמְדוּם תָּלוּם לְאָרְךָ נִדְפָר

לֵב יִשׁוּן קֶאָבֵן וּבְקֶרְקֵעַ.

כי יִנְצוּ דַם נִנְנֵי קולות,

אור יִבְרַךְ וְרוּחַ יִשְׁלַח

לְהַכּוֹת קולות, תִּרְשֵׁ לְגִלּוֹת

רַע בְּקֶסֶת, בְּדֶשָׁא אָח.

מִכְּטֵי עֲנָרִים וּסְיוֹת אֱלֻקִּים

יִבְקָעוּ בְּנִגְוָה מְדוּכָב,

לִסַּשׁ אֲתִיוֹת, בְּחַשׁ בְּתַמִּים

יַעֲלוּ וְיִלְחָחוּ, לֵב.